

Na mojej planecie...

Patrycja Błaszczyk
Magdalena Goik

Scenariusz lekcji

Poradnik metodyczny do programu nauczania języka polskiego dla szkoły podstawowej

opracowany w ramach projektu:

„Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Redakcja merytoryczna: Beata Gadomska, Marcin Pełka
Redakcja językowa i korekta: Eduexpert sp. z o.o.
Projekt graficzny i projekt okładki: Eduexpert sp. z o.o.
Redakcja techniczna i skład: Eduexpert sp. z o.o.

Weryfikacja i odbiór niniejszej publikacji: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie

w ramach projektu: *Weryfikacja i odbiór zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy*

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

Przedmiot:

język polski

Poziom edukacyjny:

szkoła podstawowa

Temat zajęć:

Na mojej planecie...

Klasa, czas trwania zajęć:

VII, 90 minut

Cele ogólne:

- rozwijanie umiejętności czytania i rozumienia,
- wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej.

Cele szczegółowe**Uczeń:**

- zna i rozumie pojęcie alegorii i symbolu,
- rozumie różnicę pomiędzy alegorią i symbolem
- zna treść lektury *Mały Książę*,
- rozumie znaczenie symboli i alegorii w *Małym Księżcu*,
- dokonuje autorefleksji,
- potrafi zaprezentować efekty swojej pracy,
- potrafi prowadzić dyskusję.

Metody, techniki i formy pracy:

- praca indywidualna,
- praca z całym zespołem klasowym,
- praca z tekstem ikonicznym,
- praca z tekstem literackim,
- rozmowa, rozmowa kierowana,
- prezentacja własnej pracy.

Środki dydaktyczne:

- książka *Mały Książę* (wydanie dowolne),
- karta pracy,
- tablica multimedialna,
- materiał własny,
- tablica korkowa/duży arkusz papieru,
- zadania ze Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej (materiał odstępný online pod linkiem [Uważajcie na baobaby!](#); dostęp: 9.09.2022),
- słownik symboli (internetowy słownik symboli).

OPIS PRZEBIEGU ZAJĘĆ

Część wstępna

Nauczyciel przypomina uczniom (lub wprowadza po raz pierwszy) pojęcia alegorii i symbolu. Może też zwrócić się do uczniów z prośbą o próby wyjaśnienia. Wskazuje, na czym polega różnica między alegorią a symbolem.

Część właściwa

Uczniowie wspólnie starają się wskazać w *Małym Księciu* motywy, które mają znaczenie symboliczne, i je wyjaśnić. Wykorzystują wybrane przez nauczyciela zadania ze Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej (materiał odstępnym online pod linkiem [Uważajcie na baobaby!](#); dostęp: 9.09.2022).

Nauczyciel tak kieruje pracą, by na końcu omówić znaczenie planety Małego Księcia i elementów, które się na niej znajdują. Uczniowie dochodzą do wniosku, że asteroida chłopca (a także innych bohaterów lektury) oznacza ich samych i ich życie.

Nauczyciel wyjaśnia uczniom twórcze zadanie, które mają wykonać indywidualnie. Będzie ono polegało na stworzeniu ilustracji ich własnej planety. Uczniowie zastanawiają się, jaki symbol może obrazować ich indywidualność, ich własną osobowość. W tym celu mogą przejrzeć słownik symboli lub posłużyć się symbolami, które już były omawiane.

Jeśli uczniowie będą się posługiwać dosłownymi ilustracjami – np. ktoś, kto lubi psy, narysuje psa – możemy wyjaśnić, że wizerunek ten niesie nie tylko dosłowne znaczenie, ale także symboliczne, takie jak: przyjacielskość, wierność, radość życia, odwagę i ochronę. Należy także zwrócić uwagę, że każdy symbol ma ciemną i jasną stronę, pozytywne i negatywne znaczenie. I tak pies będzie oznaczał również herezję, pogaństwo, piekło, okrucieństwo.

Nauczyciel sugeruje, by rysunek wykonany był w podobnym stylu, co ilustracje w książce (elementy dominują rozmiarami nad samą planetą). Rozdaje uczniom karty pracy – arkusze, na których narysowano po jednym okręgu. Będą one stanowiły bazę rysunku.

Część podsumowująca

Po skończonej pracy uczniowie prezentują swoje planety kolegom, którzy opisują, co według nich przedstawia rysunek. Próbują także zinterpretować symbole i alegorie znajdujące się na ilustracji. Następnie każdy uczeń omawia swój rysunek i przedstawia, co jako autor chciał za jego pomocą powiedzieć. Odnosi się przy tym do wcześniejszych wypowiedzi kolegów.

Wszyscy uczniowie tworzą następnie klasowy kosmos. Nauczyciel powinien wcześniej przygotować miejsce, w którym uczniowie będą zamieszczać (przyklejać lub przypinać) efekty swojej pracy – tło powinno przypominać kosmos.

Nauczyciel inicjuje dyskusję o tym, że – chociaż wszyscy się różnimy – współistniejemy w jednym wszechświecie. Prezentuje to klasowy kosmos z planetami poszczególnych uczniów. Każdy jest niepowtarzalną indywidualnością w zróżnicowanym wszechświecie.

Jeśli zajęcia odbywają się zdalnie, uczniowie przesyłają do nauczyciela zdjęcia swoich rysunków, z których tworzy on prezentację. Uczniowie następnie po kolei (tak jak to zostało przedstawione wyżej) omawiają poszczególne slajdy.

W tym wypadku należy zwrócić uwagę na dzieci ze spektrum autyzmu, które nie rozumieją metafor. Należy poświęcić im więcej czasu, wyjaśnić, że „moja planeta” oznacza to, co w moim życiu ważne, oraz pozwolić na zaprezentowanie jednego lub dwóch elementów, które mogą być potraktowane w sposób dosłowny, czyli np. rodzice, kot, książki.

Komentarz metodyczny

Rozumienie metafor na poziomie klasy VII nie u wszystkich uczniów jest jednakowo rozwinięte. Szczególnie trudne jest to dla części uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE), dlatego istotne jest, by w pierwszej fazie lekcji pojawiły się czytelne, bliskie uczniom przykłady.

Przygotowane karty pracy nie powinny być identyczne. Ważne, by okręgi były różnej wielkości, a uczniowie mieli możliwość wyboru (już po poznaniu treści polecenia), dlatego kart pracy powinno być znacznie więcej niż uczniów.

Warto uświadomić uczniom, że to oni decydują, ile informacji o sobie chcą przekazać innym.

Swoje planety prezentują tylko ci uczniowie, którzy mają na to ochotę. Pozostali umieszczają je na planszy bez swojego komentarza. Staramy się nie komentować ani nie oceniać poziomu artystycznego prac.

Plansza z planetami powinna przez jakiś czas wisieć w klasie.

Kształcenie kompetencji kluczowych, takich jak:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji:
  - czytanie i słuchanie ze zrozumieniem,
  - wyrażanie się w sposób precyzyjny,
  - interpretowanie uczuć,
  - dostosowanie sposobów komunikacji do wymogów sytuacji,
  - zainteresowanie interakcją z innymi ludźmi,
  - gotowość do konstruktywnego i krytycznego dialogu.
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się:
  - rozumienie zasad porozumiewania się,
  - umiejętność organizacji pracy w grupie,
  - wzmacnianie poczucia pewności siebie,
  - poszanowanie różnorodności innych osób,
  - umiejętność radzenia sobie ze stresem.
- kompetencje obywatelskie:
  - gotowość do poszanowania prywatności innych.

- kompetencje w zakresie przedsiębiorczości:
  - świadomość własnych atutów i słabości,
  - działalność opierająca się na kreatywności,
  - docenianie pomysłów innych ludzi.
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej:
  - gotowość do uczestniczenia w doświadczeniach kulturalnych,
  - poszanowanie ekspresji kulturalnej,
  - zdolność empatycznego wyrażania i interpretowania idei figuratywnych i abstrakcyjnych oraz doświadczeń i emocji.

Scenariusz *Moja planeta...* wspiera poznawanie samego siebie, własnych uczuć i stanów psychicznych (nawiązuje w ten sposób do programu Doroty Szmidt *Myślę, odczuwam, wypowiadam się*). Wprowadzenie symbolu i alegorii współgra z procesem samopoznania, który dokonuje się i wyraża właśnie poprzez symbole.

Do oceny można zaproponować arkusz samooceny z elementami wywiadu, który będzie przydatny zarówno dla nauczyciela, jak i dla ucznia.

W ankiecie należy zaznaczyć odpowiedzi w skali od 0 do 3, gdzie 0 oznacza *nie*, 1 – *trochę*, 2 – *raczej tak*, 3 – *zdecydowanie tak*:

- Czy nauczyłem(-am) się czegoś nowego?
- Czy nabyłem(-am) nowe umiejętności?
- Czy jestem zadowolony(-a) z uczestnictwa w lekcji?
- Czy podczas zajęć mogłem(-am) wykorzystać swoją wiedzę?
- Czy zajęcia pozwoliły mi lepiej zrozumieć własne zainteresowania, plany na przyszłość? Jeśli chcesz się tym podzielić, napisz o swoich zainteresowaniach i planach:...
- Czy zajęcia pozwoliły mi odkryć coś nowego o sobie? Jeśli chcesz się tym podzielić, napisz, co to jest:...

Patrycja Błaszczyk – nauczycielka dyplomowana języka polskiego w szkole podstawowej i gimnazjum, ukończyła kurs kwalifikacyjny z oligofrenopedagogiki, studia podyplomowe z geografii, jest egzaminatorem testów gimnazjalnych i testów ósmoklasisty. Współautorka dwóch projektów unijnych: „Rozwój dialogu przez sztukę: zaglądamy pod maskę Melpomeny” (2011/12 i 2012/13). Brała czynny udział w I i II Forum IBBY, czynna uczestniczka cyklicznych spotkań „Literatura i psychologia” organizowanych przez Grupę Edukacyjno-Szkoleniową Sokrates i Miejską Bibliotekę Publiczną w Mikołowie.

Magdalena Goik – filolog, kroatystka, literaturoznawca. Absolwentka Uniwersytetu Śląskiego. Ukończyła filologię słowiańską oraz podyplomowe studia pedagogiczne w zakresie nauczania języka polskiego oraz bibliotekoznawstwa. Autorka książek i artykułów naukowych (m.in. *Kobiety w literaturze*), powieści i wierszy. Nauczycielka języka polskiego i chorwackiego, a także języka polskiego jako obcego. Prezeska Fundacji Historii Kobiet im. Marii Renardowej, zajmuje się historią oraz edukacją regionalną. Podróżniczka, pątniczka, promuje Szlak św. Jakuba.